

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANI
Tarih: 09/03/2021 10:42
Sayı: E-120.07-0790786
GİD
sof

7/38629 GK 75

08.03.2021

Sayı : E-54045643-610-616043
Konu : Soru Önergeleri (7/38629)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 31.12.2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.760818 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Tekirdağ Milletvekili Sayın Dr. İlhami Özcan AYGUN'a ait 7/38629 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Bekir PAKDEMİRLİ
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/38629) (4 sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: F65C63F1-0738-40A4-AEE8-D2441E6870A4

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ebd>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Tülin DURAK
Mali Hizmetler Uzmanı
Telefon No: (312) 258 85 97

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ SAYIN İLHAMİ ÖZCAN AYGUN'A AİT 7/38629
ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Ülkemizde teknik ve ekonomik şartlar çerçevesinde kullanılabilir su potansiyeli yıllık 112 Milyar m³, 2021 yılı kişi başına kullanılabilir su miktarı yıllık 1.339 m³ tür. Ülkemiz yarı kurak bir iklime sahip olup, topografya ve iklim özellikleri bakımından farklı coğrafi bölgelere ayrıldığından bölgelerin yağış ve dolayısıyla akış rejiminde düzensizlikler gözlemlenmekte ve buna bağlı kuraklık ve taşkınlar yaşanabilmektedir.

İklim değişikliği çerçevesinde sıklıkla yaşanan, ileriki zamanlarda daha sıklıkla yaşanacağı öngörülen yağış rejimindeki değişikliklere uyum sağlamak ve yaşanan değişikliklerin olumsuz etkilerini azaltmak için DSI tarafından su tasarrufuna yönelik olarak yapısal ve yapısal olmayan tedbirler uygulanmaktadır.

Su kaynaklarının korunması için Bakanlığımız tarafından Ülkemizdeki kuraklığın zararlarını asgariye indirebilmek amacıyla kuraklık öncesi, esnası ve sonrasında alınabilecek tedbirleri belirlemek ve ilgili kamu kuruluşlarını yönlendirmek amacıyla kuraklık yönetim planları hazırlanmaktadır. Kuraklık yönetim planları kapsamında kuraklık analizleri, su bütçesi çalışmaları ve sektörel etkilenebilirlik çalışmaları ile muhtemel kuraklık risklerinin olumsuz etkilerinin azaltılması ve kuraklık problemlerinin çözümüne yönelik olarak kuraklık öncesinde, esnasında ve sonrasında iyileştirme ve müdahale etme gibi çalışmaların planlanması ve yönlendirilmesini sağlanmaktadır. Ülkemizin 15 havzasında (Kuzey Ege, Küçük Menderes, Batı Akdeniz, Burdur, Akarçay, Antalya, Konya, Doğu Akdeniz, Van Gölü, Fırat-Dicle, Gediz, Büyük Menderes ve Seyhan, Ceyhan, Asi) Kuraklık Yönetim Planları hazırlanmış olup 2023 yılı sonuna kadar 25 havzanın tamamında Kuraklık Yönetim Planının hazırlanması hedeflenmektedir.

Küresel ısınma kaynaklı iklim değişikliği nedeni ile bitkisel üretimde yaşanan sorunlara karşı gerekli önlem ve tedbirlerin net olarak belirlenmesi, ürün desenine, destekleme politikalarına, gübre tüketimine ve tohum- fidan kullanımına yönelik stratejilerin oluşturulması amacı ile 7 coğrafi bölgemizde “Bitkisel Üretim Sektöründe İklim Değişikliğinin Etkisi ve Değerlendirilmesi” çalışmaları başlatılmıştır. Bu kapsamda 7 Coğrafi Bölge Toplantılarının gerçekleştirilmesi planlanmıştır. Yaşanmakta olan COVID-19 nedeni ile katılımcı sayısının optimum seviyede tutulabilmesi amacı ile Trakya Bölgemiz için Edirne, Çanakkale, Kırklareli ve Tekirdağ İllerimiz kamu, özel sektör, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarının katılımı ile 02 Kasım 2020 tarihinde Tekirdağ İlinde gerçekleştirilmiştir. Toplantı ile bölgede iklim değişikliğine bağlı olarak yaşanan sorunlar tespit edilmiş ve katılımcıların uzman çözüm önerileri alınmıştır. Bahse konu toplantıların yurt genelinde tamamlanmasını müteakip ulusal düzeyde yapılacak olan çalışma ile Ulusal Eylem Planı hazırlığı başlatılacaktır. İlgili Eylem Planında kısa, orta ve uzun vadeli faaliyetler belirlenecek olup Bakanlığımız faaliyetleri içerisinde yer alan uygulama, proje ve destekleme çalışmalarına belirlenen faaliyetler adapte edilecektir.

Bakanlığımız Adana Biyolojik Mücadele Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü bünyesinde, suyun daha tasarruflu kullanılması, herbisit kullanımının azaltılması ve güvenli gıda üretilmesi amacı ile tasarlanmış “Kısıtlı Su Uygulanan Bağda Örtücü Bitki ve İnorganik Malç Materyali Uygulamalarının Yabancı Ot Yoğunluğuna Etkisi” ve “Muz Alanlarında Sorun Olan Yabancı Otlar Mücadelesi, Kök-Ur Nematodlarıyla İlişkisi ve Kısıtlı Sulamanın Yabancı Ot

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Yönetimine Etkisi” isimli iki adet proje yürütülmektedir.

“Kısıtlı Su Uygulanan Bağda Örtücü Bitki ve İnorganik Malç Materyali Uygulamalarının Yabancı Ot Yoğunluğuna Etkisi” isimli proje kapsamında, sulama yapılmayan ve yüzey buharlaşma ile kaybedilen suyun %50’sinin verildiği farklı sulama rejimi koşulları altında, sıra üzerine ekilerek denenecek olan örtücü bitki ve inorganik yeni malç materyallerinin karşılaştırılması yapılacaktır. Projede; farklı sulama uygulamalarında, örtücü bitki ve malç materyallerinin bağ alanlarında özellikle sıra üzerinde bulunan yabancı otları ne ölçüde baskıladığı belirlenecektir. Farklı su uygulamaları ile örtücü bitki-malç materyali arasında interaksiyon olup olmadığı ve bunun verime ne şekilde yansıdığı tespit edilen proje çalışması 2020 yılı itibari ile başlatılmıştır.

“Kısıtlı Su Uygulanan Bağda Örtücü Bitki ve İnorganik Malç Materyali Uygulamalarının Yabancı Ot Yoğunluğuna Etkisi” yabancı ot yönetiminde muzda ruhsata esas olabilecek farklı etki mekanizmasına sahip bazı ümit var bitki koruma ürünleri (herbisitlerin) ile alternatif olabilecek (Biçme ve Malç Tekstili) bazı mücadele yöntemlerinin yabancı ot popülasyonuna olan etkisinin belirleneceği çalışmada, yabancı ot mücadele uygulamalarının kök-ur nematodu popülasyonuna karşı etkisi de ortaya çıkarılacak, farklı sulama seviyelerinin (tam sulama ve %50 sulama) mücadelede sorun olan yabancı ot ile kök-ur nematodu popülasyonuna karşı etkisi araştırılacak, yabancı ot ve kök-ur nematoduyla mücadelede, kısıtlı sulamanın yeri ve öneminin saptanacağı proje çalışması 2021 yılında başlayacaktır.

Bakanlığımızca yürütülmekte olan Havza Bazlı Destekleme Modeli kapsamında iklim – topoğrafya – toprak verileri kullanılarak ekolojik olarak birbirine benzer olan, Ülkenin idari yapılanmasına uygun, yönetilebilir büyüklükte, tarım ürünlerinin ekolojik ve ekonomik olarak en uygun yetiştirilebildiği tarım havzaları belirlenmiş olup ürünler bu havzalarda destekleme kapsamına alınmıştır. Model Kapsamında yapılan üretim planlaması ve yönlendirmeye yönelik olarak hangi havzada hangi ürünün desteklenmesinin belirlenmesinde iklim, toprak, topoğrafya bilgilerine göre oluşturulan ürün uygunluk alan bilgileri, tarımsal yer altı su kısıtı bilgileri kullanılmıştır.

Kuraklık çalışmalarında Dünyada üçüncü olma özelliğine sahip “Kuraklık Test Merkezi”, Konya Bahri Dağdaş Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü bünyesinde 2010 yılında kurulmuştur. Enstitüsü bünyesinde kuraklıkla mücadele kapsamında oluşturulan Merkezin Misyonu Türkiye’de yetiştirilen tarla bitkileri türlerinin tamamında, bitkilerde su kullanım kapasitesi ve etkinliği ile stres tolerans düzeylerini belirlemektir.

HES projelerinin hayata geçirilmesinde, tesisin yapılacağı havzanın ve su kaynağının topoğrafik ve jeolojik şartlarının yanında projenin çevresel, teknik ve sosyal yönden yapılabilirliği belirleyici olmaktadır. HES projeleri planlanırken projeden etkilenen yöre halkının geçim kaynağı olan tarım alanları için sulama suyu, doğal hayat suyu, içme ve kullanma suyu ve diğer kadim su haklarından arta kalan su ile enerji üretim imkânları araştırılmakta ve firmalar ile imzalanan su kullanım hakkı anlaşmaları (SKHA) ile teminat altına alınmaktadır.

HES projelerinin doğal ve sosyo-ekonomik çevreye olan etkileri Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) süreçlerinde ele alınmaktadır. ÇED süreci Çevre ve Şehircilik Bakanlığı koordinasyonunda Tarım ve Orman Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Ulaştırma

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ve Altyapı Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı gibi ilgili kuruluşların görüşleri kapsamında yürütülmektedir.

Bitkisel üretimde zararlı organizmalar ile mücadelede zirai ilaç kullanımının azaltılması, kalıntının önlenmesi ve ekosistemin korunması ile sürdürülebilir üretimin sağlanması amacıyla kimyasal mücadeleye alternatif yöntemler tavsiye ve teşvik edilmektedir. Biyolojik ve biyoteknik mücadele yapan üreticilerimize destekleme ödemesi yapılmaktadır. 2019 yılından itibaren organik ve organomineral gübre destek kapsamında alınarak üreticilerimiz desteklenmektedir.

İhraç edilen ancak çeşitli nedenlerle geri dönen ürünler, geri dönme sebebi de dikkate alınarak, Bakanlıkça resmi kontrole tabi tutulur. Kontrol sonucu sadece mevzuata uygun olan ve insan sağlığını tehdit edecek herhangi bir kalıntı sorunu olmayan ürünlerin yurda girişine izin verilir.

DSİ tarafından, elektrik aboneliği idaremize ait olan tarımsal sulama amaçlı tesislerin elektrik ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, kurulu gücü tarımsal sulama tesisinin bağlantı anlaşmasındaki sözleşme gücü, birden fazla tesis için tesislerin sözleşme güçleri toplamı ile sınırlı olmak koşuluyla yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisleri kurulabilmektedir. Bu kapsamda DSİ tarafından çalışmaları sürdürülen “Terfili Sulamaların Yenilenebilir Enerji Kaynaklarıyla Desteklenmesi İmkânlarının Araştırılması” işi ile Türkiye genelinde, “5 Adet Terfili Sulamanın Yenilenebilir Enerji Kaynaklarıyla Desteklenmesi İmkânlarının Araştırılması” işi ile de pilot olarak seçilen “Gaziantep Belkıs Nizip Sulaması”, “Şanlıurfa Bozova Sulaması”, “Şanlıurfa Suruç ve Yaylak Sulaması”, “Bursa Uluabat Sulaması”, “Isparta Atabey Sulaması” projelerinde ortaya çıkabilecek senaryolar ekonomik, mali ve mevzuat yönünden ayrı ayrı irdelenmektedir.

Bakanlığımız tarafından Kırsal Kalkınma Desteklemeleri kapsamında tarımsal sulamada (güneş enerjili sulama) destekleme verilmektedir.

Mera, yaylak ve kışlakların ıslah edilerek otlatma kapasitelerinin artırılması, ot kalitesinin iyileştirilmesi, toprak muhafaza tedbirleri uygulanarak erozyonun önlenmesi amacıyla, Bakanlığımızca mera ıslah ve amenajman projeleri uygulanmaktadır.

Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı kuruluş olan Meteoroloji Genel Müdürlüğü çiftçilerimize her türlü meteorolojik desteği sağlamaktadır.

Devlet Destekli Tarım Sigortaları Sistemi (TARSİM), tarımda karşılaşılan çeşitli risklere ve doğal afetlere karşı, Ülkemizde tarımsal üretimde sürdürülebilirlik, üreticinin gelirinde istikrar ve tarım ekonomisinde dengenin sağlanabilmesi amacıyla, 2005 yılında 5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanunu ile kurulmuştur. Bu Sistem ile tüm tarımsal riskleri kapsayacak, topyekün bir güvence sisteminin oluşturulması ve uygulanması hedeflenmiştir. Devlet destekli tarım sigortaları uygulamaları ile ilgili olarak; kapsama alınacak riskler, ürünler ve bölgeler ile prim desteği oranlarına ilişkin her yıl Cumhurbaşkanı Kararı hazırlanmakta olup; 2021 Yılı uygulamalarına yönelik olarak ise 3205 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı, 25 Kasım 2020 tarih ve 31315 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmıştır.

Ülkemizde; 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu kapsamında hangi sınıf tarım arazisinin, hangi şartlarda, hangi yatırımlar için tarım dışı amaçla kullanılacağı

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

düzenlenmiş olup, birinci derecede önemli tarım arazilerinin tarım dışı amaçla kullanılması engellenmiş ve korunması sağlanmıştır. 5403 sayılı Kanun ile Ülkemizde tarım arazileri üzerinde hiç bir şekilde plansız veya izinsiz yapılaşmaya izin verilmemektedir. İzinsiz yapılması halinde 5403 sayılı Kanunun 20 nci ve 21 inci Maddeleri kapsamında işlem tesis edilmektedir.

Bakanlığımız Araştırma Enstitüsü Müdürlüklerinde, tarım ve mera alanlarında, hem su hem de rüzgâr erozyonu ile ilgili olarak erozyonun zamansal ve mekânsal durumunu ortaya koymak amacıyla niceliksel ve niteliksel modeller kullanılmaktadır. Erozyonun belirlendiği alanlarda erozyonun şiddetine göre bitkisel, kültürel ve fiziksel önlemler alınmakta ve bu önlemlerin erozyonu önleme etkinliği yapılan araştırmalar ile belirlenmektedir. Tarım ve mera topraklarında hatalı toprak işleme ve rüzgâr ve su gibi doğal etmenlerden kaynaklanan arazi bozulmuş ve erozyonu belirleme ve önlemeye yönelik AR-GE çalışmalarımız rüzgâr erozyonunun en fazla görüldüğü Konya- Karapınar Bölgesi başta olmak üzere Akdeniz, Ege ve İç Anadolu, Doğu Anadolu ile Karadeniz Geçit Bölgelerinde yürütülmektedir. Projelerde o bölgedeki çiftçiler için toprağını su ve rüzgâr erozyonundan korumak için nasıl bir tarımsal faaliyetlerini gerçekleştirebileceklerine yönelik öneriler üreticilere rehber olacak sürdürülmektedir.

Stres koşullarına dayanıklı bitki çeşitleri geliştirmeye yönelik ıslah programları sonucunda geliştirilen yeni çeşitlerin, Türkiye’de meydana gelen iklim değişiklikleri sonucunda ortaya çıkan mevcut durumlara dayanımları öncelikli hedefimizdir. Yeni çeşitlerimizin kayıt altına alınması kapsamında, hali hazırda hem yüksek verimli ve kaliteli ürünler veren hem de olumsuz iklim ve toprak koşullarına dayanıklı çeşitler elde etme araştırma önceliklerimizi içeren ıslah programları uygulanmakta ve bu ıslah çalışmaları sonucunda geliştirilen çeşitler tescile sunulmakta ve kayıt altına alınmaktadır. Çiftçilerimizin yeni geliştirilen bu çeşitleri tanıyabilmesi amacıyla İl ve İlçe Müdürlüklerimiz aracılığıyla gerekli bilgilendirmeler, demonstrasyon çalışmaları yapılmaktadır.

Bakanlığımızca ülkemizde bitkisel üretimi artırmak, verim ve kaliteyi yükseltmek, üretim maliyetlerinin karşılanmasına katkıda bulunmak, sürdürülebilirliği sağlamak, kayıtlılığı artırmak ve çevreye duyarlı alternatif tarım tekniklerinin geliştirilmesine yönelik olarak üretim yapan çiftçilere destekleme yapılmaktadır.